

MĚSTSKÝ ZPRAVODAJ

DOBRUŠKA

SRPEN 1996

Ing. Vladimír Kovařík vystudoval obor geodézie a kartografie na Vojenské akademii v Brně. Od roku 1986 pracuje ve Vojenském topografickém ústavu Dobruška, kde se věnuje geografickým informačním systémům. Na základě konkursu se v roce 1994 dostal do zeměměřičského kursu ve škole vojenské topografické služby Velké Británie. Strávil s rodinou čtrnáct měsíců nedaleko města Newbury v hrabství Berkshire a díky tomu měl možnost poznat život a obyvatele Velké Británie z poněkud jiné stránky než běžný turista. Po devíti měsících se do Velké Británie vrátil, aby 19. července 1996 na Cranfieldské universitě ve Shrivenhamu převzal titul Master of Science (ekvivalent našeho inženýrského titulu) v oboru vojenských geografických informací.

Vladimír Zrzavý

Vladimír Kovařík

Dopisy z ostrova

Následující fejetony vznikly na základě postřehů z pobytu a cest ve Velké Británii uveřejňovaných v Orlickém týdeníku v průběhu roku 1995. Později byly upraveny a doplněny a nyní vycházejí jako ucelený soubor "dopisů z ostrova". Tyto dopisy si nekladou za cíl objektivně hodnotit povahu a způsob života obyvatel Velké Británie, jsou pouze osobními názory autora a jako takové mohou být i mylné. V každém případě to však jsou autentické zážitky české rodiny, která si musela v cizí zemi všechno vybojovat a zařídit sama a která je přesvědčena, že tam žádnou ostudu své vlasti neudělala.

V.K.

OBSAH

Dopis první aneb dobrý den, Anglie

Dopis druhý aneb houbařský ráj

Dopis třetí aneb žijí Češi ještě na stromech?

Dopis čtvrtý aneb šťastné a veselé

Dopis pátý aneb náš zákazník, náš ...

Dopis šestý aneb o dětech a módě

Dopis sedmý aneb vzhůru na sever

Dopis osmý aneb řidič, ten tvrdý chleba má

Dopis devátý aneb výpravy proti proudu času

Dopis desátý aneb dobrou chuť

Dopis jedenáctý aneb všude dobře, doma ...

Dopis první aneb Dobry den, Anglie

Kde že je ta vaše škola?, zeptala se imigrační úřednice asi dvě minuty poté, co jsme se vynořili z útrob lodi 'Prince Albert'. V Berkshire, pokusil jsem se od volantu o ten správný přízvuk. Aha, Berkshire, opakovala. A při tom jejím "bákše", mimochodem totálně odlišném od mého pokusu, jsem si naplno uvědomil, že už to není žádný jazykový kurs, kde se mě Čech snaží naučit mluvit anglicky, ale konečně ta pravá Anglie. Anglie, kterou jsem dosud znal jen z knížek Agathy Christie, Dicka Francise nebo A. C. Doylea. Anglie, která ze jmen Greenwich, Wimbledon, Stonehenge nebo Windsor, jež pro mne jsou zatím pouhými slovy, vytvoří skutečné kamenné kvádry a snad i dovolí se jich dotknout. Anglie, která mi dá ochutnat ze své kuchyně a nahlédnout pod kůži pravého Angličana.

Vypravil jsem se sem především za vzděláním a také pokusit se pozvednout úroveň své angličtiny. Hodlám zde šířit slávu země českých přibližně rok. Aby mi nebylo smutno, vzal jsem si s sebou na cestu všechna

Příští stanice Anglie

svá děvčata, to znamená ženu Věrku a dcery Lucku a Pavlínku. A aby nebylo smutno jim, vzaly si s sebou na cestu pár svých maličkostí, přičemž se ukázalo, že se téměř nejsme schopni vejít do auta.

První dojem po příjezdu sem bych vyjádřil slovy našeho prvního přemožitele kanálu La Manche: Já jsem tak šťastnej! To ale byla cesta! Nečekal jsem, že to bude tak daleko. Na tachometru bylo pouhých 1630 km, ale zdálo se to přinejmenším desetkrát tak delší. Až sem zase příště pojedu studovat (to by měl slyšet můj šéf!), tak určitě ne autem. A když ano, tak určitě ne škodovkou (to by měli slyšet v Mladé Boleslavi!). Nakonec se ale ukazuje, že bez auta se tady téměř nedá existovat. Bydlíme na okraji městečka Hermitage, kde se dá něco málo nakoupit jen na poště nebo u benzínové stanice. Všechno ostatní je dostupné v Newbury, což je 4 míle daleko. Autobusové spojení sice existuje, ale díky své občasnosti je téměř nepoužitelné. A tak jsme si velice brzy osvojili zdejší způsob nakupování, který spočívá v tom, že se jednou za týden jede do "supermarketu" a udělá se nákup na celý týden dopředu. Přiznám se bez mučení, že mi tento způsob vyhovuje. Nevím jak jsou na tom jiní manželé, ale procedura nakupování, řečeno po anglicku, není zrovna "můj šálek čaje". Doma trpím šestkrát v týdnu, tady to mám pro jednu na celý týden odbyté.

Zatím je příliš brzy na objektivní hodnocení anglického způsobu života. Jsou však věci, na které se náš názor pravděpodobně nezmění ani za půl roku. Především zdejší zvyk nepřezouvat se při vstupu do domu. Představte si, že by pět minut poté, co vyluxujete byt a setřete chodbu, u dveří zazvonili řemeslníci a s oznámením, že přišli opravit okna vám v pracovních botách vpochodovali do ložnice. Infarktová situace. Vzhledem k tomu, že se nám to za první tři týdny přihodilo asi pětkrát, jsme si zvykli. Přesto se však na všech návštěvách poctivě zouváme a ignorujeme udivené pohledy hostitelů.

Pak si zde nelze nevšimnout fandovství pro zahradničení. Na zeleninovou zahrádku si nikdo nepotrpí, ale u každého domu je perfektně zastřižený trávník a okrasné keře. Zatímco od pondělí do soboty se nakupují potraviny a potřeby pro domácnost, v neděli se všichni vydají do zahradních center a utrácí stovky liber za nářadí, květináče, truhlíky, semínka, cibulky, stromky a keřky. Však také když jsme se nastěhovali, našli jsme v domě víc nářadí na údržbu zahrady než v kuchyni nádobí.

Nevím, jestli tomu bude někdo věřit, ale v Británii není vůbec jednoduché se normálně osprchovat. Zdejší koupelny postrádají tak důležitou součást vybavení, jako je míchací baterie pro teplou a studenou vodu. U vany i umyvadla jsou vždy dva oddělené kohoutky a vy máte dvě možnosti:

buď se opařit nebo se umývat ledovou vodou. Dosud se mi nepodařilo pochopit účel tohoto systému, ale nějaký jistě musí existovat. Nechce se mi věřit, že by to byl jen další z důkazů tvrdošíjného lpění na anglických tradicích jako jsou nedůvěra k metrickému systému, ježdění vlevo nebo odmítání kontinentálních snídaní.

Přiznám se, že mé znalosti o zemi, kam jsem se na nějaký čas vypravil, jsou velice kusé a závislé na zdrojích, ze kterých byly čerpány. Jak se však budou doplňovat a získávat na barvách, rád bych se o ně s vámi postupně dělil.

Dopis druhý aneb houbařský ráj

Tak nám nevypukla houbařská sezóna. Při jedné z našich prvních procházek po okolí jsme zjistili, že v lese za domem rostou houby. A to v takovém množství, že jsme o ně doslova zakopávali. První naše reakce byla typicky česká: honem pro tašku, nůž a velkou svačinu, než nás někdo předběhne. Nepředběhl. Ani nemohl. On tu totiž nikdo houby nesbírá (pokud nepočítám veverku, která každé ráno běhá pod našimi okny a pilně roznáší a zahrabává žaludy). Proč houby sbírat v lese, když jsou ke koupi v obchodě. Podle toho také les vypadá. Ostrůvky poseté nádhernými exempláři suchohřibů, hřibů nebo kozáků, které tam den za dnem rostou, mohutní, jsou okusovány veverkami, převráceny psími čenichy, případně v klidu a pokoji plesniví. Potkat podobné místo u nás doma, vsadím se, že kromě hub bych tam našel ležet minimálně dva houbaře po infarktu.

Nevím jak jsou na tom ostatní houbaři u nás v Čechách, ale když mám po prvních 200 metrech lesa nasbíranou plnou tašku, přestane mě bavit. A takhle jsem se spletl dvakrát. Po dvou nocích strávených čištěním, krájením a přechováním do ledničky mě houbaření přešlo. A ke vši smůle jednou z věcí, kterou jsme si zapomněli do Anglie vzít, je právě houbařská kuchařka.

Ale nejen sbíráním hub se odlišujeme od domorodců. Ačkoli se postupně sžíváme s prostředím a přejímáme ostrovní způsob života, je stále hodně věcí, které ukazují na náš "kontinentální", a co více - český - původ. Předně naše angličtina je o něco méně brilantní, než je v kraji zvykem. Vzhledem k tomu, že jsme první vlaštovkou z českých zemí v širokém okolí, je nám to tolerováno. Ostatně první známost naší Pavlínky, sousedovic Fredy, už umí několik slov česky, a tak časem možná bude po Hermitage znít i čeština.

Pak tady také málokdo jezdí škodovkou. Občas je sice nějaká k vidění, ale v drtivé většině v dosti žalostném stavu, evidentně používaná jako užitkové vozidlo. Favoritů a Formanů tu jezdí více, ale v porovnání s ostatními vozy, které potkáváme, vypadají jako chudí příbuzní. Rozdíl je patrný i v pořizovací ceně. Nový Forman je k dostání za necelých 7.000 liber, což je jen o málo více než cena ojetých vozů ostatních značek (lacinější jsou už jen ruské Lady). A tak s naší celkem zachovalou a udržovanou "stodvacítkou", navíc s cizí poznávací značkou, musíme působit značně exoticky. Nelze si nevšimnout zvědavých pohledů, když se suneme v zácpě na dálnici spolu s ostatními několikanásobně silnějšími, rychlejšími a především dražšími vozy. Zatím však nikdo neprojevil přání nechat se svézt a já se po zkušenostech s dvoutýdenním dojížděním do Londýna vozy kolegů ani neodvažuji to někomu nabízet.

Celkem nezvykle na nás působí zvyk nepoužívat záclony na oknech. Z domu jsme zvyklí chránit si své soukromí a nenabízet dění v bytě očím zvědavých sousedů. V Británii se však žije jako ve výkladní skříni. Když se projdete večer po ulici, můžete sledovat sousedy, jak studují, vaří večeri nebo s přáteli sledují televizi a evidentně jim nevadí, že jsou stále všem na očích, že jsou pod kontrolou. (Na druhou stranu je to také jeden z důvodů, proč doma nikdo nechodí ve slipech a v tílku, jak je to běžné v Čechách.) Naopak v domech kolegů ze Saudské Arábie a Bahrainu jsou závěsy zatažené po celý den.

Naše Lucka má za sebou prvních šest týdnů ve druhé třídě zdejší Curridge County Primary School. Je zajímavé srovnávat její nové zkušenosti z anglické školy se zkušenostmi a pocity ze školy v Čechách. Ale o tom zase příště.

Dopis třetí aneb žijí Češi ještě na stromech?

Amerika je daleko za mořem a tak se člověk příliš nediví, že toho Američané o naší zemi většinou moc nevědí. Musíme si prostě zvyknout na to, že umístění Čech někam do Jugoslávie neznamena pro Američana tak velkou chybu v souřadnicích jako pro nás. Něco podobného se však nedá apriori očekávat v případě Velké Británie. Tady nás pojí podstatně více událostí z minulosti než abychom předpokládali nějaké zásadní neznalosti o zemi v srdci Evropy. Zřejmě se však toho u nás od poslední války změnilo tolik moc a od poslední revoluce tolik málo, že Angličané ztratili přehled a základní představu o tom, co se u nás děje a jací lidé v Čechách vlastně žijí. Někdy to vypadá, jako by se na nás dívali z pozice daleké Ameriky a nepovažovali nás za rovnocenné partnery. Je potřeba zdůraznit, že k tomu nemají jediný důvod.

Je zajímavé porovnávat, jak se liší znalosti a představy různých lidí o nás. Rozdíly jsou někdy až překvapující. A tak člověk trpělivě a rád odpovídá na otázky typu "jak to, že Češi rozumí slovenštině?" nebo "mluví se u vás i po rozdělení stále československy?", nebo v duchu skřípe zuby při dotazu "nemáte problémy se sháněním potravin?". Ale v případě vážně míněné otázky "jsou v Československu kina?" máte chuť někoho nakopnout. Na druhé straně se ale setkáte s člověkem, který vás v situaci beznaděje a pocitu, že jste přijeli z té části glóbusu, kde je jen bílá plocha a malý nápis "Hic sunt leones" šokuje svými znalostmi o Husitech a Janu Žižkovi.

Je však těžké chtít po Angličanech, aby věděli víc, než že máme prezidenta Havla, když zjistíte, na jakých informacích jsou závislé jejich představy o okolním světě (navíc k tomu okolnímu světu přistupují tak, že pro ně jsou všichni přespolní - tzv. "overseas"). Jména The Guardian, The Independent nebo The Times v člověku vyvolávají představy solidních, světo-
vě proslulých a v kámen tesání hodných novin s velkým N. Jaké však bylo moje rozčarování, když jsem po dvou týdnech zjistil, že čtu stále to samé. Když pominu sport, reklamy a vnitropolitické komentáře, jsou pouze dva druhy hlavních zpráv, které normálnímu Angličanovi přinášejí obraz o dění ve světě: události z královské rodiny a vraždy. Buď se dočtete o tom, kolik tisíc liber měsíčně utratí královna za telefon, jak Diana přinutila Charlese vzdát se svého nejmilejšího psa, jak byl Charles vyfotografován nahý, že má Diana milence, který byl vyfotografován rovněž nahý anebo jste podrobně informováni, jak matka posadila své dva malé syny do auta a pustila je do jezera, jak vyrušený zloděj ubodal v ložnici staré manžele nebo jak rodiče utloukli vlastní sedmiletou dceru.

Zpočátku jsme měli snahu vysvětlovat lidem po pravdě problémy, které nás doma tíží, jako jsou stav životního prostředí, růst životních nákladů, úroveň služeb nebo vztahy mezi lidmi. Ale když jsme zjistili, že nejen že to nechápou, ale že to ještě více zhoršuje jejich již tak zkreslené představy o nás, poznali jsme, že je potřeba naopak vyzdvihovat naše přednosti, propagovat Čechy a Moravu, být prostě hrdí na svoji zemi, stejně jako jsou oni hrdí na svoji Anglii, a také se tak chovat. Je zajímavé, jak několik týdnů pobytu mimo domov stačilo náš vztah k rodné zemi změnit víc než čtyři roky občanské nauky na střední škole.

Musím se přiznat, že jsem vstupoval na půdu Spojeného království s poněkud růžovými brýlemi na očích a s mylnou představou, že jsme přijeli do ideální země. Tři měsíce je dostatečně dlouhá doba pro to, aby člověk zjistil, že lidé jsou všude na světě stejní, že závist, neochota či zlomyslnost jsou vlastnosti blízké některým lidem stejně tak v Opočně (sorry Opočno) jako v Portsmouthu. Není nad to, ověřit si hlubokou pravdivost slov "chleba je všude o dvou kůrkách" na vlastní kůži.

Angličané milují debaty. Vášnivě rádi diskutují při každé příležitosti. Je obdivuhodné, jak dokážou mluvit celé dlouhé desítky minut a stále nevyčerpat téma hovoru. A tak ať už se jedná o neformální čaje o páté, každodenní přestávky na oběd, párty u příležitosti čehokoliv nebo slavnostní večeri s přípitky královně, vždy uvidíte dvojice či trojice jak hovoří a hovoří a hovoří. Možná proto, že jsem technicky zaměřený člověk, který je zvyklý neplýtvat slovy, se vždy cítím totálně ztracen, ocitnu-li se v sále plném dam a gentlemanů, popíjejících své sherry nebo whisky s ledem a diskutujících o všem možném, nebo spíše nemožném (aneb jak praví klasik - probírajících nesmrtelnost chrousta). Ke všemu je zde běžné, že i v takovýchto prostorách lze potkat lovecké psy. Jsou krásní, ušlechtilí, někteří prý představují úplné jmění, ale jeden takový mi sežral sušenky a strčil čenich do kávy, když jsem si šel pro cukr. A skutečně "vrcholným uměleckým zážitkem" pro mne byla půlnoční debata s postarší lehce ovíněnou dámou o tom, jak se její nový klobouk krásně hodí k barvě jejích šatů, ze které nebylo úniku.

Nakonec jedna příjemná zpráva. Asi budeme mít v Anglii příbuzné. Pavlínka se totiž rozhodla, že si vezme Fredyho.

Dopis čtvrtý aneb šťastné a veselé

Vánoce jsme strávili doma. Nebyly bílé, ale byly doma. S přelidněnými obchody, štědrovečerní rybí polévkou a šíleně smutnou princeznou. Jako každý rok. Mohli jsme vyzkoušet, jak se slaví v Anglii, ale dali jsme přednost setkání s rodiči a přáteli, protože by nám v tento čas bylo v cizině určitě smutno. A tak jsme díky naší snaze stihnout se během několika dní vidět s celou rodinou značnou část naší dovolené procestovali a použili snad všechny možné dopravní prostředky. Vystřídali jsme auto, letadlo, vlak, autobus, trolejbus i tramvaj (můj návrh, abychom zpátky jeli na kole a tím učinili seznam kompletní, bohužel nepošel).

Těch několik dní doma přineslo řadu překvapení. To první přišlo ještě na letišti v Londýně. Když nás při vstupu do letadla letuška přivítala českým: Dobrý den, musel jsem se smát. Po čtyřech měsících téměř bez možnosti použít rodný jazyk mi to přišlo velice nezvyklé. Kdo to nezažil na vlastní kůži, ten to nemůže nepochopit.

Dalším překvapením byly ceny. Buď máme špatnou paměť nebo v létě všechno stálo nějak méně. Nejenom potraviny, ale i nájemné snad bývalo nižší. Jedinou slevou, kterou jsme zaregistrovali, byl pád ceny našich akcií na burze, což však nebyl důvod k oslavě.

Děti se nemohly nabažít českého večerníčka. Ten jim v Anglii opravdu chybí. Pořadů pro děti sice stanice BBC, ITV i Channel4 nabízejí mnoho, ale z jejich úrovně nám hrůzou vstávají vlasy na hlavě. Uhození Simpsonovi jsou proti nim povídáním o víle Amálce a želvy Ninja vzdělávacími pořady pro první stupeň základní školy. Važme si Křemílka a Vocho-můrky, krtka, Rumcajse nebo Rákosníčka, protože s nimi jsme schopni převálcovat svět.

Po čase jsme také opět potkávali lidi s nákupními taškami. Tento "módní doplněk", tak běžný v našich zeměpisných šířkách, není v Anglii k vidění. V každém obchodě vám jich dají, kolik si řeknete a koneckonců na nákup dělaný jednou týdně je stejně každá taška malá. Cítíme se proto mnohem svobodněji, je-li naším nejobemnějším zavazadlem pouzdro na šekovou knížku.

Ochrana životního prostředí je zde na vysoké úrovni. Někdy však máme pocit, že až moc. Nápis na igelitové tašce hlásá, že byla z 90% vyrobena ze starého materiálu. Na rubu pokladní účtenky je prohlášení, že kvůli ní nemusel padnout jediný strom. Na rtěnce najdete ujištění, že tento kosmetický výrobek nebyl testován na zvířatech. Na plechovce sardinek je dokonce uvedeno, že ony ryby byly uloveny s použitím sítí, které nejsou

nebezpečné pro delfíny (doslova "delfínům přátelské"). Minule mne však dorazilo, když jsem na krabičce od vajec našel napsáno, že tato byla snesena slepicemi, jimž byla dána možnost volně se pohybovat. Ted' už by mne snad ani nepřekvapilo, kdybych se na sáčku s pětivaječnými těstovinami dočetl, že běžely kolem pěti vajec.

Nevím, jak to bude s tou svatbou naší Pavly. Fredy ji minulou neděli shodil ze schodů a tak vztahy načas ochladly. Ostatně sousedi se stejně budou časem stěhovat do Austrálie. Když jsem se zeptal proč - prý je tam podnebí vhodné pro windsurfing. Nelžu.

Dopis pátý aneb naš zákazník, náš ...

Není všechno zlato, co se třpytí a není všechno ideální a růžové v království britském. I pronajali jsme si televizi. Ze široké nabídky obchodů v nedalekém Newbury jsme zvolili solidně vypadající firmu Rumbelows (vzhledem ke strategické poloze na hlavní třídě - obsluha mírná, ceny vzorné). První zádrhel přišel velice záhy. Trvalo celých devět dní (na místní poměry neuvěřitelně dlouhá doba) než byla televize doručena a instalována. Nepomohly ani tři telefonáty ani tři osobní návštěvy u vedoucího prodejny. A vysvětlení? Řidič rozvážející zboží prý nemohl najít naši adresu!

Dva měsíce na to jsme dostali z Rumbelows dopis, v němž se nám Customer Service Manager omlouval, že ztratil naši smlouvu a že musíme vyplnit novou (to mělo mimochodem za následek, že si firma následující tři měsíce z našeho účtu strhávala poplatek za pronájem dvakrát). Zanedlouho nato nám červená dodávka se zlatým emblémem královské pošty přivezla další dopis ze zmíněné firmy. Tentokrát psal Showroom Manager (nemám ponětí, co to může znamenat), že si můžeme vybrat asi z padesáti šesti způsobů, jak platit pronájem televize a že netrpělivě čeká na naši návštěvu. O dva dny později přišel další dopis. V něm nás Administration Manager důrazně žádal o zaplacení 20 liber, které jim dlužíme a vyhrožoval,

že nám nechá odebrat televizi a celý případ předá do rukou firemních právníků. Přitom banka tuto částku dávno uhradila.

Vzhledem k tomu, že každý z těchto manažerů sídlí v jiném hrabství, evidentně jeden o druhém nevěděli. Také jsme jim to napsali a neodpustili jsme si poznámku o tom, co v češtině znamená, když se řekne, že "levá ruka neví, co dělá pravá". Pak už nikdo nepsal, jen nějaká manažerka dvakrát telefonovala, že prý v počítači našla záznam o nějaké dlužné částce. Naštěstí jí stačila informace, že o tom víme.

Televizi nám tedy zatím nikdo nevzal, ale musím přiznat, že nás tato zkušenost dost zklamala a vzala velkou část našich iluzí o službách v této zemi.

Ale abych stále jen nepomlouval, kromě manažerů Rumbelows nám

Haló!!

píší i jiné organizace. Například British Telecommunication (zkratka BT mi přinesla na mysl vzpomínku, jak se kdysi bulharským cigaretám stejné značky začalo po zdražení říkat "Bogatyj Tatko", protože to kuřákům začalo "lézt do peněz"). Ti jdou na věc evidentně z jiné strany. Kromě toho, že nám na požádání velmi promptně zavedli telefon - snad několik hodin nato sice přišel první účet, ale tím veškeré o-travování skončilo - nabízeli možnost nechat si každý účet rozepsat na jednotlivé hovory s uvedením volaného čísla, času a délky hovoru a výsledné ceny za tento hovor. Tato služba je zdarma. Stejně jako služba, kdy se po vyřčení čísla 1471 dozvíte, kdo vám naposledy volal, což je vynikající v

případech, kdy nestačíte včas doběhnout k telefonu. (Mimochodem, uvedené číslo je velmi snadné k zapamatování, protože na tlačítkovém telefonu jsou čísla v řadě pod sebou. Podobně některé firmy mají číslo zvolené tak, aby jednotlivá čísla tvořila na klávesnici nějaký znak, například velké L nebo T a tím byla snadno k zapamatování.)

Kromě toho BT nabízí možnost určit si pět nejčastěji volaných čísel, na které dostanete 5 procent slevu z tarifu. Jiná možnost jak využít nižší tarifní sazbu je v případě, že váš měsíční účet nepřesáhne určitou hranici (vynikající nabídka pro starší lidi, kteří mají telefon víceméně pro případ nouze).

A aby toho nebylo málo, stále roste počet čísel, na která lze volat zdarma, existují speciální předčíslí, která umožňují volat po celé Británii za cenu místního hovoru, rozšiřují se časová pásma s lacinějšími hovory, lze objednat telefonní kartu, která umožní vaší ratolesti zavolat domů odkudkoli na světě atd.

Pochybuji o tom, že by v BT tyto dobré skutky dělali kvůli krásným, modrým očím svých zákazníků nebo že by se jim zbláznil předseda správní rady. Důvodem bude spíše silná konkurence v oboru. Ale i tak zřejmě tato společnost neprodělává. Minulý týden akcie BT na londýnské burze vzrostly o 5.4 bodů.

Mimochodem britské sdělovací prostředky jsou momentálně rozhořčeny nad tím, že si Di (princezna Diana) během své nedávné návštěvy v USA změnila účes. V Timesech dokonce "taktně" poznamenali, že vypadala jako by právě vylezla ze sprchy. Inu, být členem královské rodiny má i své stinné stránky.

Dopis šestý aneb o dětech a modě

Období na přelomu zimy a jara nepatří v Anglii právě k těm nejpříjemnějším. Bývá to čas, kdy prší vodorovně, klesá spotřeba opalovacích krémů a v příkopech podél silnic je více aut než obvykle. A tak v poslední době odpovídám na otázky typu Jak se Vám líbí v Anglii: Docela to ujde, AŽ NA TO POČASÍ! Ale ono to stejně nikoho nezajímá. To je totiž jenom jeden z anglických zvyků ptát se každého, jak se mu daří. Na odpověď se však už nečeká. Pokud si člověk chce na něco postěžovat, musí si najít jinou příležitost

Jedna jízda za půl libry.

Vzhledem k nepříznivému počasí, které v Anglii velice často panuje, by si člověk řekl, že se podle toho Angličané dovedou zařídit a především obléknout. Opak je však pravdou. V době, kdy naše holky nosily čepice, zimní bundy a pod kalhotami punčocháče, anglické děti běhaly venku v šortkách a tričku. Nezdá se však, že by tato spartánská výchova (hodil by se i výraz "studený odchov") měla nějak valné výsledky. Jediným viditelným úspěchem je to, že většina dětí stále kašle a ti menší to mají ještě vylepšené o nudli u nosu.

Když už jsem začal o dětech, rád bych se zmínil o něčem, na co si stále nemůžeme pořádně zvyknout. Rodinu Angličané zakládají až v poměrně pozdějším věku, kdy mají procestovaný svět, získali životní zkušenosti nebo vydělali peníze. A tak je docela obvyklé potkávat "novopečené" rodiče ve věku, kdy se u nás zálibně prohlížejí fotografie vnoučat. Nicméně rozhodnutí pořídit si děti ještě nemusí nutně znamenat svatbu. Podle nejnovější statistiky počet manželství uzavřených ve Velké Británii v roce 1994 klesl pod 300.000, což je nejméně za posledních 40 let. A tak plných 31 procent dětí se narodí mimo manželský svazek. Navíc mnoho párů dává přednost nemít děti vůbec. Je to mimochodem i případ většiny lidí v našem sousedství. Peníze zřejmě nebudou tím největším důvodem, ale určitě ne nadarmo jsou zde títo lidé označováni jako DINK: Double Income, No Kids (dvojí příjem, žádné děti).

Jsou však i další věci, nad kterými někdy v duchu kroutíme hlavou. Když byly naše holky malé, snažili jsme se, aby byly co nejvíce venku na čerstvém vzduchu (pokud se o něčem takovém dá v orlickém podhůří hovořit). Věrka vždy oblékla miminko do několika vrstev, položila tuto často již spící "vánočku" do kočárku a s vřelými slovy "nevracej se dřív, než za dvě hodiny!" mě vyhnala ven. Myslím, že to má za sebou většina rodin v Čechách. Zato tady jsme za celých sedm měsíců viděli snad jenom dva hluboké kočárky. Všechny ostatní jsou takzvané golfky, na kterých rodiče ze svých mrňat vytrásají duši.

Pokud se jedná o malé děti, s těmi se ven moc nechodí. A když už ano, tak je to jen druhořadá činnost při venčení psů, kdy i ta nejmenší miminka jsou nošena v sedačce na zádech. Děti se přes den většinou nedávají spát, však ony si zdímnou v autosedačce při cestě do města nebo na vozíku při nákupu v supermarketu. Tam jsou k dispozici i vozíky se sedačkami pro dvojčata.

Je také zvláštní, že děti chodí pestře oblečené pouze do určitého věku. Jakmile jdou do školy, obléknou povinnou školní uniformu a tím skončí veškeré pěkné oblékání. Když jsme v září minulého roku přihlašovali Lucku do školy, dostali jsme zvláštní informační brožuru s názvem School Prospectus, kde byly i požadavky na oblečení dětí ve škole. A tak jsme museli přistoupit na povinné barvy černá, šedá, lahově zelená a bílá a pořídit Lucke školní uniformu. Docela smutně vzpomínáme, že když u nás doma ve škole zazvoní, vyhrne se ven pestrobarevná horda dětí, každé v jiné barvě. V Anglii se vyhrne také horda, ale pouze v jedné barvě. Pídili jsme se po důvodu, proč musí děti od těch nejmenších chodit do školy oblečené jako na pohřeb, všechny ve stejném. Prý je to tradice (tohle slovo mi tady začíná velmi vadit) a pak je to prý praktické, protože na tmavých barvách není vidět špína. Nebudu komentovat první důvod. To by bylo jako zpochybňovat krávy v Indii nebo Coca Colu v Americe. Ale logika druhého důvodu končí ve chvíli, kdy naše Lucka přijde ze školy v den, kdy měli kreslení. (To

je stejný "podraz", jako když v dobrušské školce naplánují na pondělí rajskou omáčku poté, co maminky v pátek vzaly dětem oblečení domů na vyprání). Tady někde asi bude zdroj toho pravého citu anglických dívek a slečen pro pěkné oblékání. V obchodech je možné se obléknout podle poslední módy, u Marks&Spencera mají velice pěkné modely (také se u nich obléká královská rodina, což se pochopitelně promítá do cen), ale ulice vypadají jako šedavá řeka. Pestrost a elegance italské módy není k vidění dokonce ani v nedělním Londýně.

Mne osobně nejvíce udivuje styl oblékání mladých dívek a žen. Ve věku, ve kterém u nás dívky začínají experimentovat s dražší kosmetikou a kdy jim záleží na každém švu na šatech, je tady od podzimu do jara potkáváte v nedbale navlečené bundě, dlouhém tlustém svetru (čím delší rukávy, tím lepší, minimálně však o deset centimetrů delší než ruce), černé či šedé sukni a v botách připomínající pohorky, většinou nezavázaných. U nás byste takto "vymóděnou" dívku nepřinutili ani jít vysypat smetí, natož jít přes město.

A na závěr ještě návrat k těm nejmenším. Na britských ostrovech nejsou dudlíky v módě. Děti místo toho používají vlastní palec, z nichž mnohým to vydrží až do školního věku. Dlužno dodat, že to není považováno za ostudu.

Dopis sedmý aneb vzhůru na sever

Jako kluka mě koledování nikdy moc nebavilo, a tak jsem nijak nelitoval, že jsme o Velikonocích zůstali na ostrovech. Po dlouhých měsících plískanic, kdy se holky mohly jen smutně dívat na houpačky před domem přes okno se konečně začalo sluníčko ukazovat častěji, a tak jsme na pár dní opustili dům v Curridge a vyrazili na sever. Cílem byl dům mého spolužáka Marka Sinclairea ve vesnici Cundall v Yorkshire.

Cesta proběhla bez vážnějších problémů až na to, že hned na prvním kruhovém objezdu (což je mimochodem vynikající vynález nahrazující

obvyklé křižovatky) nás málem smetl z cesty zlatý Mercedes a že Lucka později v kterémsi motorestu ztratila peněženku se svými úsporami. Ale skutečně nepříjemné bylo, že celých čtyřista kilometrů byla krajina velice plochá a fádňní, takže oko kontinentálního návštěvníka, uvyklé na stále se měnící charakter české krajiny, nemělo na čem zálibně spočinout. A tak at jsme zpívali v Oxfordu, svačili v Birminghamu, mlsali v Nottinghamu, zivali v Sheffieldu, podřimovali v Leedsu nebo "kufrovali" v Boroughbridge, byla kolem stále "laur rovina". Ale na konci té cesty trnité (dálnice v Británii jsou skutečně lemovány obřími houštinami ostružiní) nestála sice krčma jako hrad, zato útulný dům, ve kterém bylo nám strávití příjemných několik dní.

Typický obrázek z Yorkshire Dales

První den jsme se vydali do Yorkshire Dales, což je oblast širokých údolí (dales) mezi oblými nízkými kopci, kde vesnice s kamennými domy a úzkými uličkami vypadají jako by se v nich čas zastavil již ve středověku a kde pastviny plné ovcí jsou lemovány stovkami kilometrů kamenných zdí. Je to krajina na první pohled nevlídná a drsná, ale má svoje kouzlo, kterým člověka přitahuje. Jízda je v tomto terénu poněkud dobrodružná, zvláště když se po úzkých klikatých silnicích po obou stranách sevřených kamennými zdmi jezdí více než svižně, míjení s protijedoucími vozy je věc spíše štěstí než řidičského umu a některé kopce se dají vyjet pouze na jedničku.

Jelikož ten den plánovali program naši hostitelé, byla na pořadu dne větší túra. A protože jsou oba zarputilí vyznavači pohybu (Catherine

dokonce tak, že ještě týden před narozením jejich první dcery chodila plavat a už týden po porodu jezdila na kole), nechali jsme auta v Kettlewell a šli pěšky přes hřeben do Arncliffe ve druhém údolí. Výlet to byl pěkný až na to, že foukal silný vítr a Pavla stávkovala, takže jsem ji celou cestu musel nést za krkem.

Další den hostitelé odjeli do Lake District a nechali nám dům napospas. Měli jsme tedy volnou ruku při výběru programu, a tak jsme vyrazili na severovýchod s cílem projít se po North York Moors, tedy nádherných rozlehlých vřesovištích, kde se odehrává tolik anglických detektivek. Ani tentokrát nám počasí nepřálo a k silnému větru se přidal déšť. Po vřesu jsme tedy jen smutně koukali z auta a po projetí celého národního parku dorazili do Whitby, přímořských lázní, kde po dlouhá léta bydlel kapitán James Cook. Prošli jsme se po útesech, holky se proběhly po pláži, ale vzhledem k ročnímu období a zejména počasí to nějak nebylo ono.

Poslední den jsme strávili v Yorku a byl to skutečně zážitek. Jednak se k větru a dešti přidalo i sněžení, takže jsme všichni hravě splnili bobříka přežití a jednak York jako město - to je hotová architektonická perla. Město bylo založeno v roce 71 jako římská vojenská stanice Eboracum. Později v 9. a 10. století zde vládli Vikingové, kteří městu říkali Jorvik. Právě této době je věnována unikátní expozice muzea Jorvik Viking Centre, které bylo založeno po odkrytí zbytků vikingského osídlení při hloubení základů nového obchodního centra. Pravý rozkvět města nastal po nástupu vlády Normanů. Mimo jiné byla vystavena pevnost Clifford's Tower, původně dřevěná, která však vyhořela během protižidovského pogromu v roce 1190. Poté byla znovu vybudována, tentokrát již z kamene. Málem se však nezachovala ani v této podobě. Jeden z jejích pozdějších středověkých správců evidentně zneužil pravomoci veřejného činitele a počal rozprodávat kámen z věže jako stavební materiál. Než mu to stačili zatrhnout, pevnost značně zeštíhlela.

Ve městě je mnoho kostelů, jeden zajímavější než druhý - All Saints Church, Holy Trinity Church, St. Michael-Le-Belfrey Church, St. Denys Church, St. Margaret's Church a další. V jednom z nich jsme však málem dostali šok. Na rohu ulic Spurriergate a Ousegate stojí kostel St. Michael's Church. Na první pohled upoutá slohem z 12. století, krásnými vykládanými okny z 15. století, uvnitř neméně historickými mosaznými kalichy, oltářem a obrazy, ale také o mnoho mladším stropem ze sololitu zakrývajícím španílou kamennou klenbu, prodejnou suvenýrů hned vedle oltáře a bufetem s kovovými stolky a židlemi v hlavní chrámové lodi.

Největším architektonickým skvostem je však katedrála York Minster. Vznikla v roce 627 jako malý dřevěný kostelík. Později začala výstavba již kamenné katedrály, jejíž dokončení trvalo celých čtyřista let. Minster se tak stal největší gotickou katedrálou v Anglii. Člověku se tají dech, vidí-li náhrobní desky arcibiskupů, spočívajících v zemi pod

chrámovou dlažbou šest či sedm století nebo pohlédne-li na vykládané okno The Five Sister's Window, které čísi ruce již roku 1260 poskládaly ze 100 000 kousků skla. Je zde i The Great East Window ve východním průčelí, které je sice o dvě století mladší, ale díky výšce 26 m a šířce 10 m největší plochou ze středověkého skla na světě.

York byl zřejmě tou nejlepší tečkou za naším velikonočním výletem, kterou jsme mohli udělat, protože dokonce utišil i můj smutek nad tím, že se mi nepodařilo dosáhnout severní hranice Římské říše - Hadriánova valu u Newcastle upon Tyne. Těch několik dní v kraji, mnohým lidem důvěrně známém z knížek zvěrolékaře Jamese Herriota, donedávna žijícího v neda-
lekém Thirsku, bylo tím pravým balzámem na moje nervy vybičované dlouhými měsíci programování, výpočtů, nočního psaní technických zpráv a esejí, seminářů a zkoušek. Toto byla první z řady našich výprav za poznáním, které nám měly umožnit osahat si historii i přítomnost Anglie vlastníma rukama.

Dopis osmý aneb řidič, ten tvrdý chleba má

Velká Británie je země zaslíbená automobilismu. Je to ráj pro všechny, kteří milují vůni benzínu, i pro ty, kteří za volant usedají z nutnosti. Ceny automobilů jsou v porovnání s cenami u nás směšně nízké, padesát pencí za litr benzínu nikomu nebrání mít stále plnou nádrž, čerpací stanice jsou od sebe téměř na dohled a cestu do kteréhokoli koutu země maximálně zjednodušuje hustá síť dálnic. Tento ráj se však dvakrát denně mění v peklo, kdy jsou statisíce lidí uvězněny v dopravních zácpách a procházka městem v této době připomíná test v plynové komoře. Není nic příjemného, když vám překonání dvěstěmetrového úseku od jedné křižovatky ke druhé trvá třicetvřte hodiny. Nedávno jednomu řidiči v Londýně v zácpě natolik povolily nervy, že se polil benzínem a zapálil.

S příchodem lepšího počasí jsme začali trávit více času na cestách. Jízda vlevo již ztratila příchut' dobrodružství nebo něčeho zakázaného, na

to, že nás na dálnici občas předjedou i popeláři jsme si už také zvykli, od londýnských taxíků si už také nenecháme všechno líbit a tak po více než deseti tisících kilometrech po ostrovních silnicích můžeme srovnávat.

Prvním viditelným výsledkem opuštění kontinentálních silnic bylo to, že se nám zvýšila průměrná spotřeba benzínu. A to o více než dva litry na 100 km. Důvod je prostý: denní popojíždění s dětmi do školy a ze školy, čekání v dopravních zácpách a plyn u podlahy při dlouhých cestách.

V porovnání se situací u nás se zde jezdí velice rychle a to i na místních silnicích, které mají k dokonalosti daleko. Netroufám si říci, že to platí v celé Anglii, ale ve všech místech, která jsme zatím navštívili, jsme se po sjetí z dálnice nebo hlavní silnice ocitli na extrémně úzké klikaté silničce bez jakékoli krajnice, buď s obrubníky (!) nebo pouze se svahem s vyjetými stopami pneumatik, jak se vozy musí vzájemně vyhýbat.

V Anglii platí podobná omezení rychlosti jako u nás. Ve městě 40 mil, na dálnici 70 mil za hodinu. A podobně jako u nás málokdo tato omezení dodržuje. Ještě jsem si ale nevšiml, že by někdo měl kvůli tomu problémy s policií. Navzdory rychlé jízdě však počet dopravních nehod není nijak vysoký. Ovšem když už k něčemu dojde, tak "to stojí za to" a noviny mají několik dní o čem psát. Čtenáři pak dostanou k dispozici podrobnou fotodokumentaci neštěstí, rozhovory s pozůstalými a podobné nechutnosti.

Místní řidiči nemají ve zvyku tlumit dálková světla a tak se jízda po setmění stává úplným utrpením. Jediným prostředkem jak se nenechat oslňovat je svítit déle než ostatní. Doufám, že se tohoto zvyku dokážu po návratu domů rychle zbavit. Přesto se preventivně všem, kteří nás na podzim budou za tmy na našich silnicích potkávat, předem omlouvám.

Ještě větší nepříjemností je však nepoužívání blinkrů při změně směru jízdy. A tak na místních kruhových objezdech zvaných "roundabout" je potřeba se řídit spíše instinktem a občas ukázat i ostré lokty.

Tady bych rád přerušil výčet záporů a naopak vyzdvihl jeden z nejviditelnějších rozdílů mezi pocity na silnicích zde a doma. Z cestování po českých silnicích mám vždy silný pocit, že se nás každý snaží zabít. Kolikrát už při nás stál nějaký ten anděl strážný! Na anglických silnicích se však dnes a denně můžete setkat s pravými gentlemany. Velice zřídka se stane, že by na vás někdo troubil, když propásnete na semaforu zelenou nebo vám někde zhasne motor. Nebýt galantního a solidárního přístupu řidičů, při dopravních špičkách byste zahynuli hladem při čekání, než se vám podaří zařadit se z vedlejší ulice do hlavního proudu. Tato solidarita je nejpatrnější na dálnicích, kde by vás něčí neochota pustit z jednoho pruhu do druhého mohla stát život.

Hned ve svém prvním dopisu z ostrovů jsem napadl výrobce Škoda-vek. Své mínění jsem zatím nijak nezměnil. Přestože nás naše auto vždy

bez problémů dopravilo všude kam jsme potřebovali, díky stále častějším opravám si ze mě v servisu dělají legraci, že jsme si u nich už po částech téměř koupili novou Felicii. Dalším důvodem je známý problém s chlazením motoru, kterým trpí všechny škodovky. Díky němu jsme minulý víkend málem zůstali trčet mezi lvy v safari v Longleat u Warminsteru bez šance vystoupit a cokoli s tím podniknout. Náladu nám nedokázalo spravit už ani to, že nám opice prokously zadní spoiler a ukradly trysky ostříkovače.

Co však musím Škodě přiznat, je celkem značný obchodní úspěch v Anglii a všeobecnou oblibu těchto vozů. Jako důkaz je možné uvést výsledky rozsáhlé ankety uspořádané v květnu motoristickým časopisem Top Gear. Tento časopis provedl průzkum mezi 40 tisíci majitelů vozidel zaměřený na spokojenost s jízdními vlastnostmi, komfortem, cenou vozidel a kvalitou zajišťovaného servisu. Výsledkem byl seznam 70 různých typů automobilů. Na prvních dvanácti místech figurují pouze japonské vozy (Toyota, Honda, Mitsubishi, Mazda a Nissan). Na třináctém místě je Škoda FAVORIT, šestnáctý je Mercedes, sedmnáctý SAAB. Zbytek do dvacítky tvoří opět vozy ze země vycházejícího slunce (Subaru, Daihatsu). První britský vůz je Jaguár na třiadvacátém místě, první americký je Ford Mondeo na čtyřicátém pátém. Úplným propadákem se stal Ford Escort na posledním sedmdesátém místě.

Na závěr ještě jedno zajímavé číslo. Na necelých 60 miliónů obyvatel Velké Británie připadá 25 miliónů automobilů. Pokud někdo neví, jestli je to hodně nebo málo, tak jen připomenu, že je to téměř dvojnásobek počtu obyvatel bývalého Československa.

Dopis devátý aneb výpravy proti proudu času

Přestože nemám dobrou paměť na letopočty a jména králů se mi ve škole často pletla, historie je mým koníčkem. Velká Británie přímo oplyvá bohatstvím megalitických staveb i památek na doby, kdy se zde roztahovali

Římané. V tomto ohledu jsem vůbec nestrádal a většina našich výprav zahrnovala návštěvu nějakého historického místa. Podařilo se mi tady navštívit mnoho památek a míst, o kterých jsem dříve jen četl a ani ve snu mě nenapadlo, že bych je mohl někdy vidět na vlastní oči.

Mým největším snem bylo vidět Stonehenge a trvalo nekonečných pět měsíců než se mi to podařilo. Ale pak jsem tam stál a stejně jako milióny lidí přede mnou žasnul, jak a proč byly před pěti tisíci lety tyto velké kameny vztyčeny a kdo byli ti, kteří to mají na svědomí. Člověku zůstává rozum stát, když si představí, jak asi byly tyto kamenné bloky, z nichž některé byly přivezeny až z Walesu, zvedány do čtyřmetrové výše. K mé velké lítosti jsem si na ně nemohl sáhnout. Musel jsem se s ostatními návštěvníky držet v uctivé vzdálenosti na asfaltovém chodníku odkázaný na elektronického průvodce, který se podobá mobilnímu telefonu a je schopen podat podrobný výklad i v japonštině.

Stonehenge je dnes jedno z nejnavštěvovanějších míst v Anglii a leží u křižovatky silnic A303 a A360 severně od Salisbury. Právě blízkost těchto silnic nedává spát lidem z National Heritage (Národní dědictví) a přemýšlejí, jak uvést okolí monumentu do stavu, v jakém bylo v době jeho vzniku. A tak přišli s návrhem silnice odklonit. To se kupodivu nelíbí lidem z vesnice, která by padla za oběť obchvatu. Alternativním návrhem je svést silnice pod zem, ale tam se objevuje nepříjemná otázka, kde vzít potřebných 40 miliónů liber.

Nedaleko Stonehenge leží téměř stejně staré, avšak o poznání méně slavné místo, zvané Woodhenge. Tvoří je sedm soustředných kruhů nízkých pilířů, označujících polohu dřevěných kůlů dávné svatyně, možná i kalendáře a astronomické observatoře.

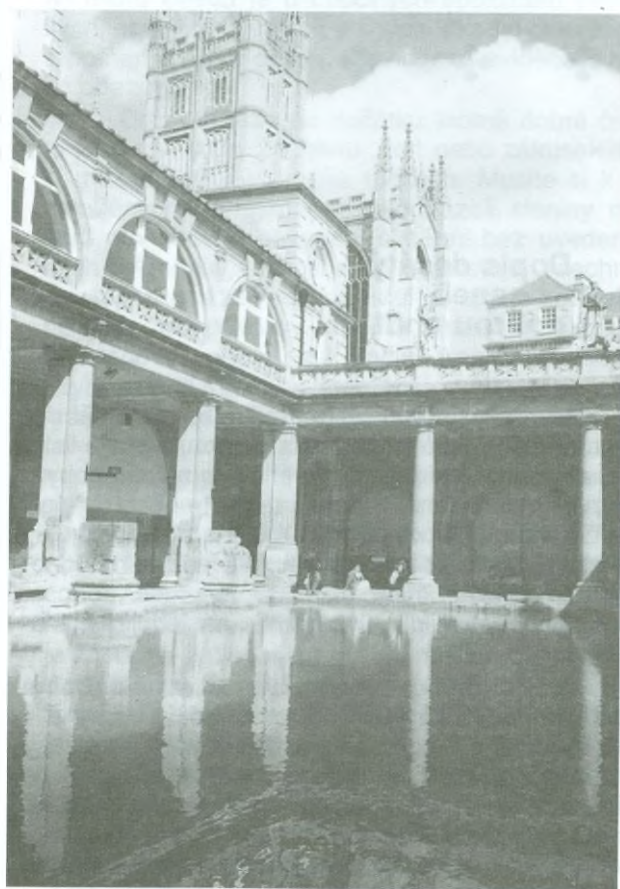
Obě místa se nalézají na Salisburské planině, kde můžete narazit na tajemné pozdravy z dávnověku téměř na každém kroku. Celá planina je doslova poseta stovkami nízkých kruhových pahorků od dob Římanů nazývaných "tumulus", o jejichž pravém účelu se stále přesně neví.

Trochu dále na sever leží Avebury, největší megalitická památka Anglie. Je to kruhový val o průměru 1,5 km a výšce 5 m, obepínající další kamenný kruh sestavený ze 700 kamenů. Stáří této památky se odhaduje na čtyři tisíce let a její účel je známý stejně málo jako v případě Woodhenge. Nedaleko se tyčí uměle navršený pahorek Silbury Hill, o kterém Angličané tvrdí, že je největší pyramidou světa.

Další záhadou této oblasti je White Horse, čili bílý kůň. Je to obraz koně vytvořený odhrnutím vrchní slabé vrstvy půdy a obnažením křídového podkladu, který dá obrazci bílou barvu a tím i jméno. Těchto koní jsou desítky po celé Anglii, na jeden jsme dokonce měli výhled z oken domu při našem velikonočním pobytu v Yorkshire. Při hledání důvodů, proč byly tyto kresby vytvořeny, bych s klidným srdcem vynechal zprávy přistávajícím

nepozemšťanům nebo uctívání bohů. Spíše si dovedu představit partu recesistů putujících z kopce na kopec, kde pro vlastní potěšení a v zájmu zmatení příštích generací vyškrabávali jednoho koně za druhým.

Aby nevznikl mylný dojem, že jsem zaměřen pouze na dobu daleko před Kristem, musím se zmínit i o dalších místech, která nás okouzli. Byl to především Bath. Výstavní město jihovýchodně od Bristolu, jedny z nejstarších lázní v údolí řeky Avon vybudované Římany na horkých prameňech. Líbilo se nám i v Portsmouthu (už snad ani nemusím dodávat, že až na to příšerné počasí), kde jsme na hradě Portchester viděli ukázky bojového umění Římanů i simulovanou bitvu s Kelty. Za zmínku stojí, že právě na tomto hradě bydlela jediná česká královna v dějinách Anglie - dcera Karla IV., Anna Česká.

Hlavní bazén římských lázní v Bathu.

Nakonec se chci zmínit o jednom podivném fenoménu, který je typický pro oblast, kde bydlíme. Jsou to tajemné geometrické obrazce objevující se ve vzrostlém obilí, o kterých se neví jak a proč vznikají.

Když jsem se vracel ze safari (momentálně bez trysek ostříkovače), všiml jsem si podivných obrazců uprostřed lánu obilí u dálnice. Zastavil jsem, vzal fotoaparát a vydal se přijít záhadě na kloub. Musel jsem překonat hradbu ostružiní, kopřivy i plot z ostnatého drátu a nakonec se brodit vysokým obilím. Nevěřicně jsem chodil po obrazci, který jako by byl vytvořen nějakým gigantickým razítkem otisklým do obilí. Fotil jsem a žasnul nad absolutní přesností tvarů a nesku-tečnou precizností, s

jakou bylo obilí povalené. Nedovedl jsem si představit metodu, s jakou lze vytvořit tak složitý a velký obrazec, který je vidět pouze ze vzduchu. Opět odmítám vysvětlení o působení mimozemských sil. Jenomže v tomto případě se stalo cosi podivného. Přestože jsem narušil soukromý pozemek a pošlapal krásné obilí, nikdo po mně nestřílel ani na mě nepošťval psa. Navzdory modré obloze bez jediného mráčku se však v okamžiku, kdy jsem vstoupil do obrazce, spustil takový liják, že jsem byl okamžitě promoklý až na kůži. Lilo po celou dobu, co jsem pádil zpět k autu, kde na mě čekala Věrka s dětmi (nechci vědět, co si v tu chvíli o tatínkovi myslely), aby pak přestalo přesně v okamžiku, kdy jsem dosedl za volant, stejně náhle jako začalo. Přiznám se, že dodnes nevím, co si o tom myslet. Byla to náhoda?

Dopis desátý aneb dobrou chuť

Když jsem se před rokem chystal na cestu do Anglie a sháněl dostupné informace, dostala se mi do rukou kniha Karla Čapka Anglické listy. Vzhledem k časové tísní jsem nestačil přečíst nic jiného. Po ročním pobytu zde vím, že jsem nemohl zvolit nic lepšího. Pokud se chcete něco o Anglii dozvědět, nemohu doporučit vhodnější povinnou četbu. Karel Čapek tady sice byl před sedmdesáti lety, ale jeho postřehy z cest a především hodnocení Angličanů samotných v závěru knihy platí stoprocentně dodnes. Vzhledem k tomu, že dnes chci psát o jídle, vypůjčím si následující odstavec právě ze zmíněné knihy:

"Anglická kuchyně je dvojího druhu: dobrého a prostředního. Dobrá anglická kuchyně je prostě francouzská kuchyně, prostřední kuchyně v prostředním hotelu pro prostředního Angličana vysvětluje do velké míry anglickou zasmušilost a zamlklost. Nikdo nemůže zářit a trylkovat, žvýkaje pressed beef, potřený ďábelskou hořčicí. Nikdo se nemůže nahlas radovat, odlepuje si od zubů třesoucí se pudink z tapioky. Člověk hrozně zvažní ... vydělal-li si třikrát denně žaludek černou čajovou jirchou a napil-li se zasmušilého teplého piva...".

Nemám ponětí, co to ta tapioka je, ale už jsme tady dětem odlepovali od zubů ledacos. Při všech slavnostních večeřích, kde se podávalo chutné jídlo, bylo menu skutečně výhradně ve francouzštině, anglický hovězí steak je stále spíše záležitost pro siláka Frantu Kocourka než pro zuby normálního člověka a o tom pivu se ještě zmíním.

Kdo vyznává zdravou výživu a rád si pochutná na dobrém jídle, pro toho Anglie není tím nejsprávnějším místem dovolené. Americký styl stravování se zde již zabydlel, a tak před hamburgery, cheeseburgery, rybími prsty, kuřecími nugety a především všudypřítomnými hranolky není úniku. Snad právě proto angličtina nemá výraz pro přání dobré chuti. Stejně tak obědy v závodní jídelně se nedrží, hlavní jídlo dne přijde až vpoledvečer. Balíček chipsů nebo tyčinka Mars (která dala Janu Železnému do ruky tolik síly) místo oběda je u Lucčinyň spolužáků běžnou záležitostí. Tuny sladkých, slaných, kyselých a jiných lákadel čekajících na našince v obchodech a poměrně nízké ceny potravin jsou evidentně hlavní příčinou dosti rozšířené obezity.

Co nám tady od začátku kromě dobré české kuchyně hodně chybí, to jsou cukrárny. Zmrzlinu, dort nebo zákusek, k tomu kávu a dětem džus si můžete dát na mnoha místech. Musíte si k tomu však přimyslet pach smažených hranolků, pečených fazolí, slaniny, octa a kečupu, protože zařízení pro nedělní posezení s dětmi bez uvedených přísuností importovaných z Ameriky v Anglii snad neexistuje. Všechny sladké věci, které za něco stojí, pocházejí odjinud. Muffin, což je košíček z obyčejného bábovkového těsta, má původ v Americe, crossaint, sladký rohlík s pudingovou nebo čokoládovou náplní, z Francie. Angličané, kteří se velmi často tváří jako kdyby snědli všechnu moudrost světa, však v přípravě sladkých jídel prohrávají na celé čáře. Už jenom když vidím jejich čokoládový piškot s čokoládovou náplní politý čokoládou a posypaný kousky čokolády, začínají mě bolet zuby. Někdy mi to připomíná chlebovou pochoutku Ivana Mládka: slabý krajíček chleba mezi dvěma silnými. Jiným příkladem je vánoční pudink, což jsou z devadesáti procent sušené švestky, rozinky a cukr, kteroužto hmotou by se úspěšně daly spravovat silnice.

Angličané mají také zvláštní schopnost kombinovat nekombinovatelná jídla a když zjistíte, jak jdou po sobě chody na slavnostní večeři, začínáte žasnout, že je ještě tolik lidí naživu. Langusty v majorance po úvodní rajské polévce se ještě dají vydržet. Potom však přichází citronová zmrzlina, zřejmě aby člověk správně vyhládl před hlavním chodem. Hlavní chod se ještě dá zvládnout, ale už to chvíli trvá. Následující čokoládový zákusek předstírá, že bude brzy konec, ale opak je pravdou. Teprve nyní je ten správný čas na portské víno nebo madeiru a pak se všichni s jásotem vrhají na slané sušenky se sýrem, jako kdyby předcházející tři hodiny neměli v ústech ani sousto. Káva je pak skutečně tím posledním, co se do hodujících ještě vejde.

A ještě k tomu pivu. Dnes už ho tady nikdo nemusí pít teplé a zasmušilé, ale má možnost zvolit si mezi nepřeborným množstvím druhů, barev, vůní, chutí a cen to pravé. Jednou jsem se pokoušel zjistit, kolik druhů piv je možné koupit v supermarketu TESCO. Když jsem byl u čísla 192, někdo mě vyrušil a já zapomněl, kde jsem přestal. Ale prý jich tam vedou přibližně tři sta. Po nějakém čase experimentování jsme nakonec stejně skončili u českého piva, které je bezkonkurenčně nejlepší, ale také jedno z nejdražších. Je zde k dostání pravý Budvar i plzeňský Pilsner Urquell, před časem se objevilo pivo z Vratislavic (což mě, coby rodáka ze sousedního Jablonce nad Nisou, obzvláště potěšilo) a posledním přírůstkem byl smíchovský tmavý ležák, který je našim nejoblíbenějším.

Zajít si v Anglii do hospince na pivo má úplně jinou atmosféru než u nás doma. Česká hospoda je plná světla, břinkotu půlitrů, hluku a pokřikování štamgastů. Naopak anglická hospoda je místo většinou klidné, tiché, s krbem, tlumeným světlem a hudbou, kam se dá bez obav zajít i s dětmi, kde si pivo kupujete u baru a kde pípa připomíná zařízení na přehazování výhybek. Pivo zasmušilé sice není, ale protože je bez pěny, natočí vám ho až po okraj, takže si ruku polije nejdříve barman a potom vy.

Nikdy není na škodu poznat kuchyni cizího národa, ale po zkušenostech, jak se vaří na britských ostrovech, se už hrozně těším na pořádné knedlo vepřo zelo. A už dnes zcela bezpečně vím, že mi po něm žádné sušenky se sýrem chybět nebudou.

Dopis jedenáctý aneb všude dobře, doma ...

Rok uběhl jako voda a my už zase vídáme Británii jenom na družicových snímcích televizní předpovědi počasí. Vrátili jsme se opět do našeho tuzemského normálu, denně chodíme s taškou na nákup, šlíme nad cenami, prší nám na auto a nemůžeme sehnat dětské zimní boty. Nebýt několika stovek fotografií a dvou svazků našeho "palubního deníku", možná bych pochyboval, že tomu bylo někdy jinak. Ale díky jim znovu ožívají chvíle

poklidné i dramatické, které by jinak zapadly v čase. A tak se znovu vrací vzpomínky na týden v Yorkshire v místech, kde donedávna žil a psal zvěrolékař James Herriot, na jarní odpoledne v londýnské ZOO, na naše jediné koupání na pláži v Bournemouthu, na vynikající zákusky v kavárně na ostrově St. Michael's Mount, na večere s přáteli, ale i na nekonečné Pavlínčiny karamboly doma na schodech, na sešrotované auto plné lidí v příkopě na jihu Cornwallu, na neskutečně obtížné zkoušky ve škole, na měsíce plné bezesných nocí u počítače a mnoho dalších.

V průběhu roku jsme se pokoušeli najít věci, které dělají Anglii Anglií. Hledali jsme, ale nenacházeli. Hledali jsme právě anglické gentlemany, ale potkali jsme lidi veskrze normální, občas "střelené" zálibou v koních nebo psech. Hledali jsme typické anglické počasí, ale náš první podzim na ostrovech byl nejteplejší za posledních 335 let a léto bylo tak suché, že téměř třetina Velké Británie byla bez vody. Hledali jsme dobrou anglickou kuchyni, ale našli jen směsici kuchyní francouzské, italské a indické. Hledali jsme pověstný suchý anglický humor, ale našli jen surové, hloupé a oplzlé vtipy. Přesto jsme prožili krásný rok daleko od domova, kdy jsme společně sdíleli chvíle radostné i ty horší. Byla to velká životní zkušenost, která se nedá vyčíst z knih, ale která se musí zažít na vlastní kůži.

Lidé se nás často ptají, jak se nám po roce vracelo zpátky domů, jestli se nám vůbec chtělo vrátit. Nutno přiznat, že život v Anglii je mnohem pohodlnější a snazší, než v Čechách. Nabídka a vysoká úroveň služeb, sortiment zboží v obchodech či příznivý poměr mezi příjmy a cenami mnoho věcí zjednodušuje a vytváří prostor a podmínky pro relaxaci, aktivní odpočinek a koníčky. Jenom když si vzpomenu na městské parky, architekturu obchodních center nebo uspořádání samotných obchodů, ze kterých je na první pohled vidět, že autoři mysleli v první řadě na lidi a zejména na děti. Veškeré služby končí až u dveří vašeho domu, zákaznické karty ve většině obchodních domů, díky kterým ušetříte spoustu peněz, nadzemní a podzemní garáže na každém kroku, prodej automobilů, kdy z prodejny odjedete v novém voze, ale splácet začnete třeba až za rok, domy k pronajmutí nebo ke koupi doslova v každé ulici ... to všechno jsou věci, na které se velice dobře zvyká. Při pokusu zhodnotit život v Anglii, tak jak se jevil nám, mě nenapadá výstižnější formulace než že to funguje. A připadá mi nespravedlivé vůči obyčejným lidem u nás, že za svůj plat si toho nemohou mnoho dovolit a že denně ztrácí bůhvíkolik hodin jen kvůli tomu, že u nás nefunguje to, co jinde ano. Díky čtyřiceti rokům Kocourkova, který zde panoval, jsme tam, kde jsme a bojím se, že se z toho budeme dostávat ještě hodně dlouho. Navzdory krásným slovům, která po celá desetiletí zněla z tribun zasedání ústředního výboru a sjezdů, toho kapitalismus udělal pro obyčejné lidi podstatně víc než socialismus.

Ale navzdory našemu "dolce vita" v Curridge vidina návratu domů pro nás po celou dobu byla tím pověstným světlem na konci tunelu, domů

jsme se těšili a vraceli hrozně rádi. Nedovedli bychom si totiž představit trvale žít někde jinde než tam, kde jsme se narodili, kde se narodily naše děti, kde máme rodinu, přátele a známé. Myslím, že člověku je nejlépe mezi lidmi, kteří jsou založeni stejně jako on, kteří mají stejné přednosti, chyby i neřesti. Angličané jsou sice lidé příjemní, otevření a přátelští, ale přeci jen jiní. Nedá mi to, abych ještě jednou nevzpomněl Karla Čapka a jeho Anglických listů. Jeho hodnocení je totiž absolutně přesné a do značné míry i vysvětluje, proč jsme se domů tak těšili:

"...Průměrný (anglický) člověk jede domů a čte noviny, nekoukaje napravo ani nalevo. Doma má krb, zahrádku a nedotknutelné soukromí rodiny. Mimo to pěstuje sport a weekend. Víc jsem o jeho životě nemohl zjistit. Kontinent je hlučnější, méně ukázněný, špinavější, vzteklejší, prohnanejší, vášnivější, družnější, zamilovanější, požívačný, bujný, hrubý, hovorný, nevázaný a jaksi míň dokonalý. Prosím vás, dejte mně lístek rovnou na kontinent."

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

SRPEN 1996 - Blahopřejeme k významnému životnímu jubileu

94 let	Pergl František, Dobruška, Čs. odboje 674	17.8.1902
93 let	Hejzlarová Anežka, Dobruška, Na Příčnici 678	14.8.1903
88 let	Michlová Božena, Lhota Netřeba 46	14.8.1908
87 let	Krejčová Helena, Dobruška, Na Příčnici 690	2.8.1909
	Matějů Anna, Dobruška, Pulice 42	2.8.1909
86 let	Ryšavý Miloslav, Domašín 49	22.8.1910
85 let	Andršová Anna, Dobruška, Na Příčnici 671	4.8.1911
	Forejtek Antonín, Podbřezí 32	25.8.1911
84 let	Kodydek Václav, Dobruška, Sadová 750	7.8.1912
82 let	Tomášová Božena, Domašín 80	3.8.1914
	Krásková Augusta, Dobruška, Pulická 112	29.8.1914
75 let	Rašková Františka, Dobruška, Javorová 745	1.8.1921
	Vernerová Zdeňka, Dobruška, 1. máje 713	3.8.1921
	Petr Josef, Dobruška, Novoměstská 226	9.8.1921
	Vašátková Jarmila, Dobruška, Křovická 758	13.8.1921
	Kozlová Jaroslava, Dobruška, Mírová 741	18.8.1921
	Dusil Miroslav, Dobruška, Čs. odboje 794	31.8.1921
70 let	Matějková Marie, Dobruška, Pulická 517	21.8.1926

Vítáme do života narozené děti

Jana Štěníčku, Dobruška, Orlická 977	4.6.1996
Hanu Moravcovou, Dobruška, Domašín 99	6.6.1996
Kristýnu Novákovou, Dka, Domašínská 990	13.6.1996
Adama Valáška, Dobruška, nám. F.L.Věka 34	27.6.1996

Sňatek uzavřeli

Martin Flégl, Dobruška 840 - Lenka Marešová, Černilov 159
 Ing. Petr Řehák, Tábor 2660 - Gabriela Chlumecká, Dobruška 863
 Josef Balcar, Bystře 14 - Iveta Petrová, Dobruška, nám. F.L.Věka 31
 Aleš Valenta, Chlumec n.Cidl. 192 - Miroslava Flachtnarová, Dka 103
 Martin Macháček, Dobruška 873 - Monika Doležalová, Třebešov 5
 Petr Mazák, Vamberk 790 - Miroslava Červená, Dobruška 696

Loučíme se se zemřelými spoluobčany

Anežkou Jandovou, Dobruška, Orlická 977	23. 5.1910
Věrou Zelenou, Dobruška, 1. máje 707	9.11.1925
Bohuslavem Fléglem, Dobruška, Javorová 760	29. 4.1918
Josefem Seibertem, Dobruška, Čs. armády 776	6.11.1921
Václavem Grulichem, Dobruška, Šubertovo nám. 46	6. 6.1924

PANORAMATICKÉ KINO 70 DOBRUŠKA

Pozor na začátky představení

Hraje v srpnu 1996!!

1. čtvrtek jen ve 20 h., 2. pátek jen ve 20 h.

SHOW GIRLS

Premiéra amerického filmu. Erotický muzikál, který vás zavede na vzrušující vystoupení na pódiih nočních klubů Las Vegas i do jejich tajemného zákulisí. V hl. roli: E. Berkley. Režie: P. Verhoeven. Ml. nepřístupný. Vstupné jednotné 30,- Kč.

3. sobota v 17 a ve 20 h.

OPERACE: ZLOMENÝ ŠÍP

Repríza úspěšného amerického širokoúhlého filmu. Jaderná zbraň v ne-správných rukou... V hl. rolích: John Travolta a Christian Slater. Režie: J. Woo. Ml. přístupný. Vstupné jednotné 27,- Kč.

4. neděle v 17 a ve 20 h.

MADISONSKÉ MOSTY

Repríza velmi úspěšné americké love story. On a ona v osudové milostné romanci. V hl. rolích: C. Eastwood a M. Streepová. Produkce S. Spielberg. Režie: C. Eastwood. Ml. přístupný. Vstupné jednotné 28,- Kč.

6. úterý jen ve 20 h., 7. středa jen ve 20 h.

UPIR V BROOKLYNU

Premiéra americké hrůzostrašné komedie. Eddie Murphy v roli posledního upíra. Dále hrají: A. Bassettová, K. Hardison a jiní. Režie: W. Craven. Ml. přístupný. Vstupné jednotné 24,- Kč.

8. čtvrtek jen ve 20 h., 9. pátek jen ve 20 h.

KRÁVA

Premiéra českého filmu. Poetická balada Karla Kachyni o věčném koloběhu života. Hrají: R. Holub, A. Mihulová, V. Zawadská, A. Molčík, J. Počepický a další. Ml. nepřístupný. Vstupné jednotné 24,- Kč.

10. sobota v 17 a ve 20 h., 11. neděle v 17 a ve 20 h.

12 OPIC

Premiéra amerického sci-fi filmu. Budoucnost je minulostí. V hl. rolích: Bruce Willis, M. Stoweová, B. Pitt, Ch. Plummer a další. Režie: T. Gilliam. Ml. přístupný. Vstupné 27, 29 Kč.

POZOR! POZOR! POZOR! POZOR! POZOR!

11. neděle v 10.00 hodin

KŘEŠŤANSKÉ BOHOSLUŽBY CÍRKVE BRATRSKÉ

Srdečně zveme k hledání odpovědi na otázky týkající se cíle života a způsobů hledání pravdy. Vstupné dobrovolné.

13. úterý jen ve 20 h., 14. středa jen ve 20 h.

NEBEZPEČNÉ MYŠLENKY

Repríza úspěšného amer. dramatického filmu. M. Pfeifferová - profesorka, nebo krotitelka? Jak přesvědčit školní grázly, že báseň je někdy lepší, než vystřelovací nůž? Režie: J. Smith. Ml. přístupný. Vstupné 27, 29 Kč.

15. čtvrtek jen ve 20 h.

STATEČNÉ SRDCE

Repríza velmi úspěšného amerického širokoúhlého dobrodružného filmu. Historický příběh o lásce, statečnosti a odvaze. V hl. roli. Mel Gibson a S. Marceanová. Režie: Mel Gibson. Ml. přístupný. Vstupné jednotné 27,- Kč.

16. pátek jen ve 20 h., 17. sobota v 17 a ve 20 h.

KASINO

Premiéra amer. filmu. "Být šéfem kasina je jako vyloupit banku a nemít přitom za zády policajty." V hl. rolích R. DeNiro, S. Stoneová, J. Pesci, J. Woods a další. Režie: M. Scorsese. Ml. přístupný. Vstupné 27, 29 Kč.

18. neděle v 17 a ve 20 h.

AMERICKÝ PREZIDENT

Repríza velmi úspěšného amerického filmu. Když se zamiluje obyčejný muž, je to jen jeho věc. Ovšem zamiluje-li se prezident Spojených států amerických ... V hl. roli M. Douglas, A. Beningová, M. Sheen a další. Režie: R. Reiner. Ml. přístupný. Vstupné 24, 26 Kč.

20. úterý jen ve 20 h., 21. středa jen ve 20 h.

PTAČÍ KLEC

Premiéra amer. filmu. Nejlepší komedie roku! Nevěříte? Přesvědčte se! V hl. rolích R. Williams a G. Hackman. Režie: M. Nichols. Ml. přístupný. Vstupné jedn. 27,- Kč.

22. čtvrtek jen ve 20 h., 23. pátek jen ve 20 h.

INTIMNÍ DETAILY

Premiéra amer. milostného filmu. Dvě holywoodské superhvězdy Robert Redford a Michelle Pfeiffer v milostném příběhu ze světa televizního zpravodajství. Režie: J. Avnet. Ml. přístupný. Vstupné jednotné 30,- Kč.

24. sobota jen v 17 h., 25. neděle jen v 17 h.

BABE

Premiéra nové americké komedie. Malé prasátko na daleké cestě. Filmové představení pro celou rodinu. V hl. rolích: J. Cromwell, fena Fly, houser Ferdinand, ovčácký pes Rex, ovce Maa a další. Režie: Ch. Noonan. Ml. přístupný. Vstupné jednotné 24,- Kč.

24. sobota jen ve 20 h.

SEDM

Repríza špičkového amerického širokoúhlého thrilleru. Sedm smrtelných hříchů, sedm krutých vražd a dva muži, kteří stojí mezi vrahem a jeho další obětí. V hl. rolích: B. Pitt, M. Freeman a jiní. Režie: D. Fincher. Ml. nepřístupný. Vstupné jednotné 30,- Kč.

25. neděle jen ve 20 h.

JEDE, JEDE POŠTOVSKÝ PANÁČEK

Premiéra francouz. filmu. Klasická komedie J. Tatiho - poprvé v původní barevné verzi. Režie: J. Tati. Ml. přístupný. Vstupné jednotné 24,- Kč.

27. úterý jen ve 20 h., 28. středa jen ve 20 h.

POSTEL PLNÁ RŮŽÍ

Premiéra americké milostné romance. On jí dal květiny, ona mu dala šanci. V hl. rolích: Ch. Slater a Mary Stuart Masterson. Režie: M. Goldenberg. Ml. přístupný. Vstupné jednotné 29,- Kč.

29. čtvrtek jen ve 20 h.

LÉTAJÍCÍ HOLANDAN

Premiéra širokoúhlého filmu Holandsko, Belgie, Německo. Fantastický příběh ze 16. století o chlapci hledajícím domov a otce. V hl. rolích: R. Groot-hof a N. Manfredi. Režie: J. Stelling. Ml. přístupný. Vstupné jedn. 24,- Kč.

30. pátek jen ve 20 h., 31. sobota v 17 a ve 20 h.

MRTVÝ MUŽ PŘÍCHÁZÍ

Premiéra amerického dramatického filmu. Neobyčejný příběh o vztahu muže, odsouzeného na smrt, a mnišky, která se snaží ulehčit jeho osud. V hl. rolích: S. Sarandon a S. Penn. Režie: T. Robbins. Ml. nepřístupný. Vstupné jednotné 29,- Kč.

1. září neděle v 17 a ve 20 h.

KOLJA

Repríza velmi úspěšného rodinného filmu Z. a J. Svěrákových. Myslel si, že už nemůže být hůř, a netušil, že prožívá nejhezčí léta svého života. Hrají: Z. Svěrák, L. Šafránková, O. Vetchý, S. Zázvorková, L. Smoljak, S. Budínová, N. Boudová, J. Sovák, K. Heřmánek a A. Chalimon jako KOLJA. Režie: J. Svěrák. Ml. přístupný. Vstupné jednotné 29,- Kč.

V měsíci září uvedeme:

- * Agent WC - 40 * Skála * Zemřít pro * Ďábelská lest * Grázlové *
- * Navždy spolu * Sex po telefonu * Boeing 747 * Quest *

Změna programu vyhrazena. Písemné a telefonické objednávky vyřizuje Kino 70 Dobruška tel. č. 0443 / 210 02, PSČ 518 01. Předprodej vstupenek týden před uvedením filmu. Pozor, pokladna Kina 70 otevřena dvě hodiny před začátkem představení.

Upozornění pro návštěvníky kina!!

Podle Zák. ČNR 241 ze dne 14.4.1992 náleží ke vstupnému příplatek 1,- Kč, který není v uvedeném vstupném započítán!!

Odběratel:

Městský úřad
Dobruška

NOVINOVÁ ZÁSILKA

Výplatné v hotovosti

Podávání novinových zásilek povoleno

Oblastní správou pošt Pardubice,

č.j.: PP/1-3875/93 ze dne 10.11.1993

Vydává MÚ Dobruška
Tisk: M. Týfa Dobruška
Cena 4,- Kč

Městský zpravodaj Dobruška 1996